Gemeente Amsterdam

Bibob en deelfietsen

Aan 5.1,2,e (Verkeer & Openbare Ruimte)
Van 5.1,2,e en 5.1,2,e (Coördinatiebureau Bibob)
Datum 8 december 2017

Inleiding
In Amsterdam was recent sprake van een plotselinge opmars van deelfietsaanbieders, die zonder tussenkomst van de gemeente deelfietsen in de openbare ruimte plaatsten. De openbare ruimte werd door de deelfietsaanbieders onterecht gebruikt als uitgifteplek. Op grond van artikel 2.50 van de APV is het verboden deelfietsen aan te bieden in de openbare ruimte met als doel deze commercieel te verhuren.

Om deelfietsen op een gereguleerde manier toe te laten in Amsterdam is de RVE Verkeer en Openbare Ruimte (hierna: RVE) momenteel bezig met de ontwikkeling van een deelfietsbeleid. De RVE stelt dat enkel met een beperkt aantal aanbieders de deelfiets een succes kan worden. Er wordt toegewerkt naar een systeem waarbij op basis van de APV voor een proefperiode van twee (max. drie) jaar en aan maximaal drie marktpartijen een vergunning wordt verleend, zodat de deelfietsen ruimtelijk goed zijn in te passen. Gezamenlijk mogen ze circa 7.000 deelfietsen aanbieden verspreid over Amsterdam. Tijdens de schriftelijke marktconsultatie hebben zich ongeveer 20 serieuze partijen gemeld. De verwachting is dat daarvan 15 partijen uiteindelijk een vergunningaanvraag zullen doen.

De vergunningen worden in eerste instantie verleend voor twee of drie jaar. Het is nog niet duidelijk of na die periode alle partijen een verlenging van hun vergunning krijgen, of dat nieuwe partijen in aanmerking komen voor een vergunning.

Het traject van vergunningverlening start na vaststelling en publicatie van de wijziging van de APV en het vaststellen van de definitieve vergunningsregeling deelfietsen door het college.

Het Coördinatiebureau Bibob is door de RVE benaderd om mee te denken over de vraag of een Bibob-screening onderdeel moet zijn van het op te richten vergunningensysteem of dat een andere vorm van toetsing wellicht volstaat. Dit advies beperkt zich tot de wenselijkheid van een Bibob-toets en laat de mogelijkheid van een andere screeningsvorm voor nu buiten beschouwing.

De Wet Bibob
De Wet Bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur (Wet Bibob) moet voorkomen dat de overheid onbedoeld criminele activiteiten faciliteert, bijvoorbeeld door

het verlenen van vergunningen[1]. De overheid kan op grond van de Wet Bibob toetsen of er een risico bestaat dat met de vergunning[2]:

- uit criminele activiteiten verkregen of te verkrijgen financieel voordeel wordt benut, en/of
- strafbare feiten worden gepleegd.

Waar kijken we naar?

Om te beoordelen of dergelijke risico's bestaan, kan op basis van de Wet Bibob een onderzoek worden gedaan naar de vergunningaanvrager. Het onderzoek richt zich op de bedrijfsstructuur, de financiering en de aanvrager en diens zakelijke relaties. Daarbij worden zowel open als gesloten bronnen geraadpleegd. Er wordt o.a. gekeken naar politiegegevens en justitiële -en strafvorderlijke gegevens (het strafblad) van de aanvrager. Ook wordt de bedrijfsstructuur en de aard, omvang en herkomst van de financiering onderzocht.

Argumenten voor

- De Bibob-toets is een grondige manier om inzicht te krijgen in de persoon van de aanvrager, diens zakelijke relaties en de wijze waarop de onderneming wordt gefinancierd;
- Het gaat in dit geval om een bescheiden aantal aanvragen (vijftien) en te verlenen vergunningen (twee of drie). De tijdsinvestering van het aantal screeningen is te overzien.
- Deelfietsaanbieders investeren grote sommen geld. Uit een screening kan blijken wat de herkomst van dit geld is, en of er criminele investeringen tussen zitten.
- De gemeente faciliteert deelfietsaanbieders door het verlenen van een vergunning, maar ook door het ter beschikking stellen van de openbare ruimte (aanduiding fysieke vakken). De gemeente wil alleen faciliterend optreden voor integere partijen.
- Het preventieve karakter van de Wet Bibob wordt benut: de betrokkene die het ongewenst acht dat het gemeentebestuur een onderzoek instelt naar zijn integriteit, kan besluiten om geen aanvraag in te dienen;
- Voorkomen is beter dan genezen. Vooraf screenen kan bijdragen aan het voorkomen van eventuele reputatie/imagoschade achteraf voor zowel de sector als de betrokken bestuurder;
- Het gaat om een relatief ongereguleerde sector. Uit de praktijk blijkt dat dit de kans op integriteitsrisico's vergroot;
- Het betreft een nieuwe markt waarover de kennis binnen het Coördinatiebureau Bibob (CBB) zeer beperkt is.

Argumenten tegen

- Mogelijk betreft de screening een diepgaand onderzoek dat diep ingrijpt in de persoonlijke levenssfeer van betrokkene;
- Proportionaliteit en subsidiariteit: er zijn andere, minder ingrijpende vormen van toetsing denkbaar.

---

[1] De Wet Bibob is van toepassing op verschillende 'risico-branches'. Het gaat o.a. om de horeca, subsidie- en taxibranche. Ook wordt de Wet Bibob toegepast bij vastgoedtransacties. De wijze waarop Bibob-onderzoek plaatsvindt is branche-afhankelijk en neergelegd in de desbetreffende beleidslijnen.

2 Met het oog op het doel van dit advies zullen we in het navolgende steeds spreken van vergunning.

- Bij de vraag of de Wet Bibob als instrument moet worden toegepast, moet leidend zijn of er sprake is van (potentieel) integriteitsrisico. De vraag is of daar in dit geval sprake van is. Er zijn bij de Gemeente op voorhand geen concrete signalen bekend die daar op wijzen;
- Onder de potentiële aanvragers zijn buitenlandse ondernemingen. Het screenen van buitenlandse ondernemingen kan een (zeer) tijdrovend proces zijn.

Advies

